

## Kouření tabáku

Kouření tabáku je hlavní příčinou vzniku a úmrtí na rakovinu plic a významně zvyšuje riziko dalších nádorových onemocnění, kardiovaskulárních a respiračních onemocnění. Kouření neohrožuje pouze samotné kuřáky, ale i další osoby. Známý jsou negativní dopady pasivního kouření a kouření během těhotenství, které působí nepříznivě na vývoj plodu. Při hodnocení úrovně zdravotního rizika vyplývajícího z kouření je třeba uvažovat i faktory jako věk na počátku kouření, doba kouření, počet cigaret vykouřených za den, stupeň inhalování a charakteristika tabákových výrobků.

V našem dotazníku se u respondentů zjišťovalo, zda kouří denně, příležitostně nebo nekouří vůbec. Pokud uvedli, že kouří denně, pak měli uvést, kolik let kouří denně a kolik a jakých tabákových produktů vykouří v průměru za den (na výběr byly dány možnosti: průmyslově vyrobené cigarety, ručně balené cigarety, dýmky tabáku a jiné tabákové výrobky).

Podle našich výsledků kouřil denně (pravidelně) každý čtvrtý dospělý (asi pětina všech dospělých žen a třetina dospělých mužů). Mezi muži bylo 14 % a mezi ženami 5 % silných kuřáků (tj. těch, kteří kouří alespoň 20 cigaret denně). Příležitostně kouřilo asi 8 % mužů a 4 % žen, zejména v mladším věku. Podíl denních kuřáků s věkem u mužů i žen rostl, zastavil se u věku 40-49 let (v této věkové skupině kouřila asi třetina žen a polovina mužů) a s vyšším věkem opět klesal. Porovnáme-li jednotlivé věkové skupiny, je patrné, že s nárůstem věku byl podíl denních kuřáků oproti kuřáčkám stále vyšší (mezi podílem denních kuřáků a kuřáček do 30 let věku nebyl rozdíl statisticky významný).

Do rozdílů v prevalenci pravidelného kouření podle velikosti bydliště nebo vzdělání významně zasahoval věk, tedy spíše generační faktor. Ve skupině 60letých a starších žen kouřily více ženy vzdělané a z velkých měst. U mladších žen bylo nejvíce kuřáček se základním vzděláním. Pravidelných kuřáků ubývalo s vyšším vzděláním, kromě mužů nad 60 let. Prevalence pravidelného kouření klesala s velikostí bydliště (statisticky významně nižší podíl byl pouze u mužů v největších městech). Rozdíly mezi muži a ženami byly způsobeny především výrazně vyšším kuřáctvím mužů bez maturity. Pravidelnými kuřáky byli častěji manuálně pracující a nezaměstnaní, tedy spíše méně vzdělaní.

Tabulka – kouření tabáku

Věková skupina	Muži			Ženy		
	Prevalence denního kuřáctví	Průměrná spotřeba tabákových výrobků:		Prevalence denního kuřáctví	Průměrná spotřeba tabákových výrobků:	
roky	%	Na kuřáka kusů/den	Na osobu kusů/den	%	Na kuřáčku kusů/den	Na osobu kusů/den
18 - 29	24,7	17,4	4,3	19,4	13,4	2,6
30 - 44	39,2	16,6	6,5	24,4	11,8	2,9
45 - 59	38,3	16,9	6,5	24,5	12,4	3,0
60 a více	18,8	13,0	2,5	9,1	14,1	1,3
<b>Celkem</b>	30,3	16,2	4,9	18,9	12,6	2,4

Na pravidelného kuřáka připadalo v průměru 15 vykouřených cigaret za den. Muži vykouřili v průměru více cigaret než ženy, závislost na věku nebyla zjištěna. Převažujícím tabákovým produktem byly podle očekávání průmyslově vyrobené cigarety. Na jednu dospělou osobu připadala podle našich výsledků roční spotřeba 1 285 cigaret nebo jiných tabákových výrobků. Podle údajů ČSÚ připadalo v roce 2002 na jednoho obyvatele 1 893 cigaret. Tyto údaje nejsou příliš srovnatelné, neboť toto šetření zahrnuje pouze dospělou populaci, zjišťuje spotřebu jen u každodenních kuřáků a uvažuje spotřebu i jiných tabákových výrobků než jen cigaret. Hodnoty o prevalenci kouření však odpovídají výsledkům obdobných výzkumů.

*Údaje jsou převzaty z ÚZIS ČR, Aktuální informace č. 5/2004*